

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет соціальної та психологічної освіти
Кафедра соціальних і правових дисциплін

«Затверджую»

В. о. завідувача кафедри
соціальних і правових дисциплін

А. Л. Бержанір

«8» серпня 2022 року

Робоча програма навчальної дисципліни

ОК 01 Філософія науки та інновацій

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність 053 Психологія

Освітньо-наукова програма Психологія

Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія науки та інновацій» для підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 053 Психологія

Розробник: Бержанір А. Л., кандидат соціологічних наук, доцент кафедри соціальних і правових дисциплін.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри соціальних і правових дисциплін протокол № 1 від «8» серпня 2022 року

В. о. завідувача кафедри
соціальних і правових дисциплін

_____ (Бержанір А. Л.)
(підпис)

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні науково-методичної комісії факультету соціальної та психологічної освіти.

Протокол № 1 від «9» серпня 2022 року.

Голова науково-методичної комісії факультету соціальної та психологічної освіти

_____ (Бондаренко Г. В.)
(підпис)

Пролонговано:

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р., протокол №
— (підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р., протокол №
— (підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р., протокол №
— (підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р., протокол №
— (підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна/вечірня	заочна
Вид дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	українська
Загальний обсяг у кредитах ЄКТС / годинах	4/120	4/120
Курс	I	I
Семестр	2	2
Кількість змістових модулів із розподілом:	2	2
Обсяг кредитів	4	4
Обсяг годин, у тому числі:	120	120
Аудиторні:	40	8
Лекційні	16	4
Семінарські / Практичні	24	4
Лабораторні	–	–
Самостійна робота	70	102
Індивідуальні завдання	10	10
Форма семестрового контролю	залік	залік

2. Мета й завдання навчальної дисципліни

Мета: вивчення здобувачами третього рівня вищої освіти актуальних проблем філософії науки та інновацій як сучасної світової традиції філософського осмислення інноваційної сутності науки; формування поглиблених знань про генезис, філософські підстави, сутність і перспективи наукового знання; розкриття аспектів буття науки як соціального інституту і як генерації нового знання; аналіз логіки категоріального мислення у сфері філософії науки та інновацій, а також процедур наукового пізнання; формування професійних компетентностей у відповідності до освітньо-наукової програми.

Завдання:

1. Підготовка докторів філософії із сформованими науково-методологічними установками на основі знання особливостей сучасної науки та інновацій.

2. Формування теоретико-методологічних уявлень про основні філософські проблеми, структуру і динаміку наукового знання, його соціокультурну детермінацію, філософську інтерпретацію способів обґрунтування і механізмів розвитку.

3. Здатність, використовуючи цілісні системні наукові знання з філософії науки та інновацій, проектувати і здійснювати комплексні наукові дослідження та педагогічну діяльність.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач:

Інтегральна компетентність – здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати значущі комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері психології, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні компетентності (ЗК).

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК).

СК1. Здатність виокремлювати, систематизувати та прогнозувати актуальні психологічні проблеми, чинники та тенденції функціонування й розвитку особистості, груп і організацій на різних рівнях психологічного дослідження.

СК5. Здатність оцінювати рівень власної фахової компетентності, саморозвиватися і самовдосконалюватися протягом життя, підвищувати професійну кваліфікацію, бути професійно мобільним.

СК7. Уміння толерувати невизначеність і доводити унікальність власного наукового пошуку в умовах інформаційного / цифрового суспільства

3. Результати навчання за дисципліною

Очікувані результати навчання:

РН1. Мати передові концептуальні та методологічні знання щодо обраної для дослідження проблеми у сфері психології / на межі предметних галузей, а також дослідницькі уміння, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з психології.

РН3. Виокремлювати, систематизувати, розв'язувати, критично осмислювати та прогнозувати значущі психологічні проблеми, формулювати і перевіряти гіпотези, визначати чинники та тенденції функціонування й розвитку особистості, груп і організацій на різних рівнях психологічного дослідження.

РН6. Критично і системно оцінювати результати власної науково-дослідної роботи і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми, визначати перспективи подальших наукових розвідок.

РН7. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти у сфері психології, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та прикладні проблеми психології з урахуванням соціальних, економічних, етичних і правових аспектів.

4. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Теоретико-методологічні основи філософії науки

Тема 1. Філософські аспекти феномену науки.

Виникнення та еволюція науки. Протонаука. Наука епохи Відродження і Нового часу. Тенденції та закономірності новітньої науки. Теоретичні та методологічні принципи науки. Наукова теорія як найвища форма узагальнення й систематизації знань. Основні елементи системи наукових знань. Роль методології у науковому дослідженні. Проблема істинності наукових знань. Види та ознаки наукового дослідження. Відмінності між теоретичним та емпіричним дослідженням. Значущість фундаментальних наукових досліджень. Особливості прикладних наукових досліджень. Наукова діяльність як інтелектуальна творча діяльність. Організаційна структура науки в Україні. Законодавчі основи функціонування науки. Роль закладів вищої освіти у розвитку науки.

Тема 2. Концептуальні підходи до розуміння сутності філософії науки.

Еволюція та основні концепції філософії науки. Наукові відкриття та їх філософське обґрунтування. Формування поняття «філософія науки». Неокантіанство, феноменологія, неораціоналізм, структуралізм як філософська інтерпретація сутності науки. Критерії філософського підходу до науки. Основні аспекти буття науки. Предмет філософії науки. Структура і функції філософії науки. Характеристика моделей взаємовідносин науки і філософії. Розуміння науки як особливого виду знань та пізнавальної діяльності. Епістемологічні характеристики науки. Проблема критеріїв науковості. Достовірність наукових знань і формування наукової істини. Поняття об'єктивної, абсолютної і відносної істини. Основи науки та їх роль у формуванні наукової картини світу.

Тема 3. Методологічні основи процесу формування наукових знань.

Синтетична сутність наукового знання. Необхідність відмежування наукового пізнання і знання від інших форм і рівнів пізнавальної діяльності. Роль мови у поєднанні наукового і буденного знання. Штучні мови. Прогнозування, системність, доказовість як характерні риси наукового пізнання. Поняття інтелектуальної наступності. Проблема критеріїв обґрунтованості знань. Критерій демаркації між науковим і ненауковим знанням та його ознаки. Теорія як форма наукового знання, її особливості, класифікація і функції. Критерії вибору результативних теорій. Характеристика підстав науки як її структурних основ. Структура загальнонаукових знань. Розуміння підстав науки та їх історичного розвитку. Інтерпретація філософських підстав науки. Види філософських підстав науки. Моделі підстав науки у західній філософії.

Тема 4. Філософська інтерпретація структури наукового пізнання.

Сутність, специфіка та форми пізнавального процесу. Визначення гносеології. Об'єкти і суб'єкти пізнання. Діалектичний характер пізнання. Соціальне пізнання, його механізми і види. Роль принципів об'єктивності, пізнаваності, відображення, творчої активності у пізнавальному процесі. Практика як основа пізнання і критерій його істинності. Діалектичний шлях пізнання. Єдність чуттєвого і логічного пізнання. Сутність логічного пізнання. Характеристики відчуття, сприйняття, уявлення, пам'яті як необхідних складових логічного пізнання. Абстракція у логічному пізнанні. Значущість наукового пізнання як вищого рівня пізнавальної діяльності. Методологія та логіка наукового пізнання. Сутність та рівні методології наукового пізнання. Всезагальні, загальнонаукові та спеціальні методи дослідження. Роль матеріалістичної діалектики. Системний, структурно-функціональний і натурний підходи у науковому пізнанні. Місце гіпотез у науковому дослідженні.

Тема 5. Диференціація та інтеграція наукового знання

Диференціація та інтеграція як об'єктивні діалектичні протилежності у розвитку науки. Основні напрями диференціації та інтеграції в науці. Засоби і форми диференціації та інтеграції наукового знання, співвідношення і темпи цих процесів у різні епохи. Роль диференціації та інтеграції для реалізації соціальних функцій науки. Об'єктивна багатоманітність світу як об'єктивна основа диференціації. Визначення внутрішньої, іманентної єдності предметів у якості основи інтеграції. Взаємозв'язок напрямів диференціації та інтеграції у сфері науки з об'єктом пізнання. Нерозривна єдність диференціації та інтеграції у науці. Утворення та виокремлення галузей знання як критерій диференціації та інтеграції у системі науки. Предметно-якісна специфіка основних галузей наукового знання – природничих, технічних та суспільних наук. Актуальність напрямів диференціації та інтеграції науки за способами і засобами формування проблематики досліджень всередині однієї галузі. Сутність внутрішньо-дисциплінарної диференціації за різними ознаками.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Філософські виміри наукової діяльності в умовах інноваційних змін

Тема 6. Традиції та інновації у розвитку науки

Традиції та інновації як необхідні елементи наукової діяльності. Регулятивна роль традицій у суспільстві. Види традицій. Значущість традицій як засобу передачі повного змісту соціального буття. Розуміння традиційної науки як усталеної парадигми. Етапи розвитку традиції. Визначення схеми розвитку наукового знання. Новації у науці та їх класифікація. Обґрунтування механізмів появи новацій. Сутність взаємозв'язків наукових традицій та інновацій. Інновації як головний стимул

соціального прогресу. Обумовленість розвитку наукового знання екстерналістськими та інтерналістськими чинниками і їх гармонійне функціонування. Інноваційність і трансформація суспільних відносин. Особливості сучасного етапу розвитку науки. Визначення принципу глобального еволюціонізму. Значущість розробки нових стратегій наукових досліджень. Характеристика взаємодії процесів інтеграції та диференціації у постнекласичній науці. Зближення внутрінаукових, міждисциплінарних зв'язків і практичної діяльності як умова сучасного розвитку науки.

Тема 7. Динаміка науки і процеси продукування нового знання

Взаємозв'язок науки і суспільства у сучасному світі. Сутність економіки знань, її основні ознаки. Риси науки ХХ–ХХІ століть. Відповідальність учених перед суспільством. Значущість науки як провідного елемента суспільства. Поняття про національну інноваційну систему. Наука як відкриття. Соціальні аспекти науки. Динаміка науки як процес створення нового знання. Специфіка динаміки науки. Характеристика моделей розвитку науки. Вплив економічного детермінізму на рівень і ефективність наукових досліджень. Кумулятивістський підхід до проблеми зростання наукового знання. Еволюція та революція в науці. Специфіка наукової революції як докорінної якісної зміни в науці і як перебудови дослідницьких стратегій. Поняття «глобальна наукова революція» та її характеристики. Прогностична роль філософського знання у розвитку науки. Включення нових наукових знань у соціокультурний процес.

Тема 8. Розвиток наукового пізнання і методологія інноваційної діяльності

Філософське розуміння інновації як явища і процесу. Інновація як цілеспрямована зміна у функціонуванні системи. Інновація та проблема розвитку. Визначення інноваційної діяльності. Культурологічна сутність новації. Характеристики етапів інноваційного процесу. Інноваційний цикл і його ознаки. Теоретико-методологічні основи інноваційних процесів в освіті. Педагогічна інноватика як сфера науки, що вивчає процеси розвитку освіти. Об'єкт і предмет педагогічної інноватики. Значущість особистісного чинника у педагогічній інноватиці. Поняття життєвих циклів новацій в освіті. Інноваційне сприйняття, його передумови і чинники. Сутність методології педагогічних досліджень. Системний підхід у сучасній методології науки. Характеристики і види систем. Об'єкт інновацій як система.

Тема 9. Творчість як необхідна передумова інноваційної діяльності

Філософська концепція творчості. Розуміння творчості як процесу прийняття нестандартних рішень. Проблема творчості у філософських концепціях. Філософська інтерпретація передумов творчості. Творчість як здатність людини шляхом конструювання нового удосконалювати свої здібності відображення. Біосоціальна еволюція людини і творчість.

Визначення головної ознаки творчості. Класифікація форм творчої діяльності. Взаємозв'язок духовно-теоретичної творчості з наукою і філософією. Проблема моралі у науковій творчості. Характеристика етапів творчої діяльності. Роль інтуїції у розвитку творчого процесу. Передбачення і наукове прогнозування. Трактатування передбачення філософією. Класифікація передбачень. Відмінності між емпіричним і науковим передбаченнями. Логічна структура наукового передбачення. Види і типи прогнозів. Характеристика методів прогнозування.

Тема 10. Концептуальні принципи застосування інновацій в освітніх, педагогічних науках

Детермінованість інноваційності сучасної педагогіки інтеграцією знань і форм соціального буття. Необхідність подолання суперечностей між традиційною педагогічною системою і потребами у якісно новій освіті. Впровадження сучасних технологій та нових методів в освітній процес. Розширення інноваційного поля освітнього середовища у закладах освіти. Інтегральні якості інновацій: інноваційний процес, інноваційна діяльність, інноваційний потенціал, інноваційне середовище. Вплив інновацій на зміни у педагогічних та управлінських технологіях. Динамічність та розвивальний характером інноваційних процесів в освіті. Стимулювання та розвиток інноваційних процесів в освітніх, педагогічних науках.

Тема 11. Актуальні філософські проблеми соціально-гуманітарних наук

Специфіка суб'єкта, об'єкта і предмета соціально-гуманітарного пізнання. Ціннісно-оцінний характер соціально-гуманітарного пізнання. Сутність методології соціально-гуманітарного пізнання. Філософський синтез соціально-гуманітарного знання. Об'єкт соціально-гуманітарного знання як людська реальність та його характеристики. Суб'єктивність пізнавальної діяльності людини. Емпіричний (індивідуальний) і колективний суб'єкт пізнання. Характеристика форм існування колективного суб'єкта. Проблема істинності та раціональності у гуманітарних науках. Незалежність істини від суб'єкта пізнання. Абсолютна істина. Некласичні концепції істини. Проблема істинного знання у соціальних науках. Значущість цінностей у соціально-гуманітарному пізнанні. Форми існування цінностей. Класифікація цінностей за різними критеріями. Прояви ціннісних основ у науковому пізнанні.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	ср		л	п	лаб.	інд.	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи філософії науки												
Тема 1. Філософські аспекти феномену науки	10	2	2			6	11					10
Тема 2. Концептуальні підходи до розуміння сутності філософії науки	10	2	2			6	11					10
Тема 3. Методологічні основи процесу формування наукових знань	10	2	2			6	10	2	2			10
Тема 4. Філософська інтерпретація структури наукового пізнання	11	2	4			5	10					9
Тема 5. Диференціація та інтеграція наукового знання	9	–	2			7	10					9
Разом за змістовим модулем 1	50	8	12			30	52	2	2			48
Змістовий модуль 2. Філософські виміри наукової діяльності в умовах інноваційних змін												
Тема 6. Традиції та інновації у розвитку науки	10	2	2			6	10					9
Тема 7. Динаміка науки і процеси продукування нового знання	9	–	2			7	10					9
Тема 8. Розвиток наукового пізнання і методологія інноваційної діяльності	11	2	2			7	10					9
Тема 9. Творчість як необхідна передумова інноваційної діяльності	11	2	2			7	10	2	2			9
Тема 10. Концептуальні принципи застосування інновацій в освітніх, педагогічних науках	9	–	2			7	9					9
Тема 11. Актуальні філософські проблеми соціально-гуманітарних наук	10	2	2			6	9					9
Разом за змістовим модулем 2	45	10	10			25	58	2	2			54
Усього годин	110	16	24			70	110	4	4			102
Модуль 2												
ІНДЗ	10				10		10					10
Усього годин	120	16	24		10	70	120	4	4			102

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Філософські аспекти феномену науки	2	2
2.	Концептуальні підходи до розуміння сутності філософії науки	2	
3.	Методологічні основи процесу формування наукових знань	2	
4.	Філософська інтерпретація структури наукового пізнання	4	
5.	Диференціація та інтеграція наукового знання	2	
6.	Традиції та інновації у розвитку науки	2	2
7.	Динаміка науки і процеси продукування нового знання	2	
8.	Розвиток наукового пізнання і методологія інноваційної діяльності	2	
9.	Творчість як необхідна передумова інноваційної діяльності	2	
10.	Концептуальні принципи застосування інновацій в освітніх, педагогічних науках	2	
11.	Актуальні філософські проблеми соціально-гуманітарних наук	2	
Всього		24	4

7. Самостійна робота

№ з/п	Зміст навчального матеріалу	Кількість годин		Форми роботи
		денна форма	заочна форма	
1.	Наука як важливий чинник суспільного розвитку	6	10	реферат
2.	Значущість філософії науки для інтерпретації сутності пізнавальної діяльності	6	10	реферат
3.	Теоретико-методологічні принципи наукових пошуків	6	10	реферат
4.	Роль структурних елементів наукового пізнання для результативності науки	5	9	реферат
5.	Специфіка і єдність традицій та інновацій у науковій діяльності	7	9	реферат
6.	Характеристика та механізми процесів диференціації та інтеграції у системі наукових знань	6	9	реферат
7.	Динаміка науки як іманентна якість науково-технічного прогресу.	7	9	реферат
8.	Роль методології інноваційної діяльності у науковому пізнанні	7	9	реферат
9.	Творча діяльність як передумова інновацій	7	9	реферат

10.	Інновації як засіб удосконалення педагогічних прийомів і методів.	7	9	реферат
11.	Актуальність аналізу філософських проблем соціально-гуманітарних наук у контексті зв'язку історико-культурних явищ та процесів в Україні та країнах Європи і світу.	6	9	реферат
Всього		70	102	

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з навчальної дисципліни «Філософія науки та інновацій» – це вид науково-дослідної роботи здобувачів, яка містить результати дослідницького пошуку і відображає рівень їх навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчальної дисципліни, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності. Результати досліджень подаються у реферативній формі. Зміст ІНДЗ: завершена теоретично-практична робота у межах навчальної програми дисципліни, яка виконується на основі використання знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних і практичних занять.

Перелік тем індивідуальних навчально-дослідних завдань для здобувачів

1. Співвідношення науки і філософії.
2. Зв'язок філософії науки з іншими галузями філософського знання.
3. Традиціоналістський і техногенний типи цивілізаційного розвитку.
4. Цінність наукової раціональності.
5. Функції науки у житті суспільства: наука як світогляд та продуктивна і соціальна сила.
6. Становлення перших форм теоретичної науки. Антична логіка.
7. Формування науки як професійної діяльності. Виникнення організованої науки.
8. Технологічні застосування науки.
7. Становлення соціальних і гуманітарних наук.
8. Світоглядні підстави соціально-гуманітарного дослідження.
9. Гіпотетико-дедуктивна концепція становлення теоретичного знання.
10. Логіка і методологія науки.
11. Історична мінливість механізмів породження наукового знання.
12. Взаємозв'язок логіки відкриття і логіки обґрунтування.
13. Проблемні ситуації в науці.
14. Проблема включення нових теоретичних уявлень в культуру.
15. Соціокультурні передумови наукових революцій.

16. Зближення ідеалів природничо-наукового і соціально-гуманітарного пізнання.

17. Етика науки, її філософські підстави.

18. Комунікативність як доказ соціокультурної сутності наукового пізнання.

19. Роль науки у подоланні сучасних глобальних криз.

20. Еволюціонізм як основа сучасної наукової картини світу.

21. Проблема державного регулювання науки.

22. Становище науки у сучасному світі.

23. Актуальність формування громадянської позиції і патріотизму науковців як необхідної передумови їх всебічного розвитку.

24. Необхідність формування у здобувачів PhD програм здатностей до аналізу суспільних процесів у історичному контексті.

9. Методи навчання

З метою формування професійних компетенцій активно впроваджуються як традиційні, так і інноваційні методи навчання, що забезпечують комплексне оновлення освітнього процесу:

- словесний метод (лекція, евристична бесіда);
- практичний метод (семінарські заняття);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, складання реферату);
- новітні інформаційні методи у поєднанні з комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні тощо).

10. Методи контролю

Оцінювання знань з навчальних дисциплін здійснюється на основі результатів поточного контролю і підсумкового контролю знань (**заліку**).

Об'єктом оцінювання знань є програмний матеріал навчальної дисципліни, засвоєння якого відповідно перевіряється під час поточного контролю.

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння навчального матеріалу, умінь самостійно опрацювати тексти, здатності осмислити зміст теми чи розділу, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал (презентація).

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня оволодіння здобувачами конкретних тем. Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів на практичних заняттях, експрес-контролю, перевірки результатів виконання різноманітних індивідуальних навчально-дослідних завдань (рефератів), контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом.

Об'єктами поточного контролю знань здобувачів є:

- систематичність та активність роботи на практичних заняттях;

- виконання завдань для самостійного опрацювання;
- виконання індивідуального навчально-дослідного завдання.

Під час контролю систематичності та активності роботи на практичних заняттях оцінці можуть підлягати: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах; активність під час обговорення питань, що винесені на заняття тощо.

Під час контролю виконання завдань для самостійного опрацювання оцінці можуть підлягати: самостійне опрацювання тем в цілому чи окремих питань; написання рефератів, есе; підготовка конспектів навчальних чи наукових текстів, підготовка реферативних матеріалів тощо.

Розподіл загальної кількості балів, за якими оцінюється вся поточна робота, форми проведення контрольних заходів та критерії їх оцінювання, визначаються робочими програмами і доводяться до відома здобувачів на початку семестру.

Здобувачам, які брали участь в позанавчальній науковій діяльності (в роботі конференцій, підготовці наукових публікацій) і досягли значних результатів, можуть додаватись додаткові бали за результати поточного контролю з відповідної дисципліни.

Результати поточного контролю знань здобувачів вносяться до журналу обліку роботи академгрупи і враховуються під час виставлення підсумкового балу з навчальної дисципліни.

Відповідно до видів контролю набутих здобувачем знань та вмінь передбачається використання поточних оцінок, а також підсумкової (залікової) оцінки. Підсумкова оцінка визначається в балах як сума підсумкових модульних оцінок, отриманих за засвоєння усіх модулів.

11. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів на практичних заняттях, виконання самостійної роботи

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
9 балів	Здобувач має розгорнуті відповіді на всі питання практичного заняття; володіє гнучкими знаннями не лише в межах вимог навчальної програми, але й використовує додаткові матеріали, аргументовано застосовуючи їх у різних ситуаціях; уміє знаходити інформацію та аналізувати її; ставити і розв'язувати проблеми, у командній роботі займає лідерські позиції; виступаючи з доповіддю на практичному занятті, вміло організовує дискусію між учасниками заняття; вільно тримається перед аудиторією; дотримується культури мовлення.
7–8 балів	Здобувач добре володіє вивченим матеріалом у межах програми, застосовує знання під час вирішення практичних завдань, уміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією, має розгорнуті відповіді на всі питання практичного заняття, бере активну участь у командній роботі, в обговоренні питань практичного заняття та виступає з доповіддю, але відчуває скованість перед аудиторією, під час доповіді користується конспектом.

5–6 балів	Здобувач правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, бере активну участь в обговоренні питань практичного заняття, вміє працювати в команді, дотримується послідовності у викладенні матеріалу. Разом з тим, у відповіді допускає неточності, окремі відповіді на питання практичного заняття відсутні, відчуває скованість перед аудиторією, читає з конспекту та допускає порушення правил ділового мовлення.
3–4 бали	Здобувач бере активну участь в обговоренні питань практичного заняття, має елементарні, фрагментарні уявлення про об'єкт вивчення теми, працює в команді, але повної розгорнутої відповіді на всі питання практичного заняття немає, не дотримується культури мовлення.
1–2 бали	Здобувач бере участь в обговоренні питань практичного заняття, але немає розгорнутої відповіді на питання практичного заняття, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення теми, не дотримується культури мовлення.

Оцінювання виконання індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ)

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується під час підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів з дисципліни.

№ з/п	Критерії оцінювання	Кількість балів
1.	Якість оформлення ІНДЗ	0–1
2.	Логічність і послідовність викладення матеріалу	0–1
3.	Повнота розкриття теми	0–2
4.	Самостійний і творчий підхід до аналізу проблеми, яка досліджується	0–2
5.	Грамотність тексту	0–1
6.	Посилання на першоджерела	0–1
7.	Ґрунтовний висновок	0–1
8.	Своєчасність здачі ІНДЗ	0–1
Загальна кількість балів		10

Аспірант також має можливість отримати додаткові бали (інші види робіт) за наявності результатів навчання, отриманих у **неформальній освіті** (стажування, тренінги, участь у конференціях, семінарах та ін.).

Інформація про ресурси для неформальної освіти, процедуру визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, розміщена на сайті факультету соціальної та психологічної освіти (<https://cutt.ly/eZgmfn5>).

Критерії оцінювання результатів навчання (знань, умінь, навичок та компетентностей)

Оцінки	Теоретична підготовка	Практичні уміння і навички
Високий, А, 90 – 100, відмінно	Здобувач має глибокі, міцні і системні знання навчальної дисципліни, вміє синтезувати знання із окремих тем; використовує здобуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях, здатний вирішувати проблемні	Здобувач самостійно орієнтується в потоці інформації з дисципліни; здатний проаналізувати й узагальнити отриманий результат. При підготовці до практичних занять Добувач дотримується всіх вимог, передбачених програмою

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
	для заліку
90–100	зараховано
82–89	
75–81	
69–74	
60–68	
35–59	не зараховано з можливістю повторного складання
1–34	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Рекомендована література

Основна

1. Бержанір А. Л., Запорожець М. О., Кожушко Т. В. Філософія науки та інновацій : навч посіб. Умань : Візаві, 2022. 201 с.
2. Філософія науки та інновацій: методичні вказ. для провед. семінарських занять, організації самост. роботи здобувачів спец. 011 Освітні, пед. науки, 032 Історія та археологія, 053 Психологія, 073 Менеджмент, 231 Соц. робота денної та заоч. форм навчання / Уклад.: А. Л. Бержанір / Умань : УДПУ, 2022. 27 с.
3. Кравчук Л. В. Філософія і методологія науки : посібник. Тернопіль : ТНМУ : Укрмедкнига, 2019. 271 с.
4. Кузь О. М., Чешко В. Ф. Філософія науки : навч. посіб. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 172 с.
5. Семенюк Е., Мельник В. Філософія сучасної науки і техніки : підручник. Вид. 3-тє, випр. та допов. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 364 с.
6. Сіверс В. А. Філософія науки : навч. посіб. Київ : Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв, 2017. 147 с.
7. Філософія науки : підручник / за ред. І. С. Добронравової. Київ : Нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, 2018. 255 с.
8. Філософія освіти і науки : навч. посіб. / відп. ред.: І. С. Алексейчук, Л. І. Мозговий ; Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди НАН України. Слов'янськ : Вид-во Маторіна Б. І., 2019. 365 с.
9. Ханстантинов В. О. Філософія науки : курс лекцій. Миколаїв : МНАУ, 2017. 188 с.
10. Штанько В. І. Філософія і методологія сучасної науки : підруч. для аспірантів усіх спец. Харків : ХНУРЕ, 2017. 177 с.
11. Семенюк Е., Мельник В. Філософія сучасної науки і техніки : підручник. Вид. 3-тє, випр. та допов. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 364 с.
12. Дротянко Л. Г., Ороховська Л. А., Ягодзінський С. М. Філософія наук і інновацій : практикум. Київ : НАУ, 2019. 60 с.

13. Сторожук С. В., Гоян І. М., Данилова Т. В., Матвієнко І. С. Філософія науки : навч. посіб. Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г. М., 2017. 588 с.
14. Ісакова О. І., Щербакова Н. В. Філософія науки : навч. посіб. Мелітополь : ФОП Однорог Т. В., 2019. 227 с.
15. Goldman A.I. Epistemology and cognition. Harvard University Press, 1986. 437 p.
16. Kuipers T. General Philosophy of Science : Focal Issues / Theo Kuipers. Amsterdam; London : North Holland, 2007. 714 p.

Допоміжна

1. Бержанір А. Л. Формування філософсько-методологічної культури майбутніх докторів філософії. *Соціальна робота та соціальна освіта*. 2021. № 2 (7). С. 299–308.
2. Бержанір А. Л. Формування творчої компетентності як передумови інноваційної діяльності майбутніх докторів філософії. *Соціальна робота та соціальна освіта*. 2022. Вип. 2 (7). С. 207–214.
3. Бержанір А. Л., Запорожець М. О. Особливості формування навичок філософського аналізу науки у здобувачів PhD програм. *Наукові інновації та передові технології*. 2022. № 8(10). С. 22–30.
4. Бержанір А. Л. Сутність процесу формування навичок проєктної діяльності у здобувачів PhD програм. *Перспективи та інновації науки. Серія «Педагогіка»*. 2022. Вип. № 11(16). С. 10–18.
5. Бержанір А. Л. Роль інноваційної політики держави у розвитку бізнесу. Інноваційна модель розвитку: тенденції та перспективи економічної трансформації : колективна монографія / за ред.: В. Ф. Беседіна, А. С. Музиченка. Умань : ФОП Жовтий О. О., 2014. С. 11–16.
6. Бержанір А. Л., Чирва Г. М. Методологія теоретичних досліджень корпоративної соціальної відповідальності. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. № 21. С. 122–125.
7. Бержанір А. Л. Інституційне становлення соціально відповідального бізнесу в Україні. *Інфраструктура ринку*. 2020. № 40. С. 30–34.
8. Вашкевич В. М. Світоглядно-філософські основи науки і проблема демаркації. *Гілея*. 2017. №126. С. 238–243.
9. Вітвицька С. Інноваційність у підготовці докторів філософії. *Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін* : матеріали V Міжнар. наук.-практ. конфер., м. Суми, 16–17 квіт. 2019 р. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. Т. 1. С. 101–104.
10. Діденко Л. Філософія та наука: антроподолучання до світу. *Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії*. 2017. №14. С. 43–49.
11. Капіца В. Ф. Філософія науки і ноосферо-наукові інновації в мисленні і пізнанні : монографія. Кн. 1. Кривий Ріг : Видав. центр ДВНЗ «КНУ», 2016. 623 с.

12. Капіца В. Ф. Філософія науки як ноосфера інноваційного мислення і ноо-пізнання : монографія. Кн. 2. Кривий Ріг: Видав. центр ДВНЗ «КНУ», 2018. 797 с.

13. Капіца В. Ф. Філософія науки: інноваційна методологія та епістемологія ноосферного зросту знань : монографія. Кн. 3. Кривий Ріг : Видав. центр ДВНЗ «КНУ», 2018. 731 с.

14. Лукашук М. А. Особистість як суб'єкт освітніх інновацій. *Гілея*. 2018. №132. С. 286–291.

15. Пахомова Л. В. Підготовка майбутніх соціальних педагогів до використання інноваційних технологій у професійній діяльності : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.05. Харків, 2020. 315 с.

16. Савицька І. М. Сучасні проблеми філософії освіти в контексті традицій та інновацій. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Теорія культури і філософія науки»*. URL: <https://periodicals.karazin.ua/thcphs/article/view/5866>.

17. Супрун А. Г., Чухачова В. О. Творчість як основний елемент інновацій у науці та освіті. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Теорія культури і філософія науки»*. URL: <https://periodicals.karazin.ua/thcphs/article/view/5867>.

18. Leydesdorff, Loet. The evolutionary dynamics of discursive knowledge: Communication-theoretical perspectives on an empirical philosophy of science. Springer Nature, 2021.

19. Leydesdorff, L. (2021) The Evolutionary Dynamics of Discursive Knowledge. Communication-Theoretical Perspectives on an Empirical Philosophy of Science, University of Amsterdam, Amsterdam, NoordHolland, The Netherlands.

20. Burmaoglu, Serhat; Sartenaer, Olivier; Porter, Alan. Conceptual definition of technology emergence: A long journey from philosophy of science to science policy. *Technology in society*, 2019, 59: 101126.

14. Інформаційні ресурси

1. Центральна наукова бібліотека ім. В. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>.

2. Національна парламентська бібліотека України. URL: <http://www.nplu.kiev.ua>.

3. Наукова бібліотека ім. Максимовича КНУ ім. Т. Шевченка. URL: <http://lib-gw.univ.kiev.ua/>.

4. Бібліотека Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича. URL: <http://www.inst-ukr.lviv.ua/>.

5. Електронні ресурси наукової бібліотеки УДПУ імені Павла Тичини. URL: http://udpu.org.ua/viewpage.php?page_id=79.

6. Студентська електронна бібліотека. URL: <http://chitalka.info/>.

7. Українська електронна бібліотека підручників. URL: <http://pidruchniki.ws/>.

8. Аспірантура та докторантура. Факультет соціальної та психологічної освіти УДПУ імені Павла Тичини. URL: <https://is.gd/KwSZ2V>.

9. Неформальна освіта. Сайт факультету соціальної та психологічної освіти УДПУ імені Павла Тичини. URL: <https://is.gd/IjO2Ju>.